

Godišnji
izvještaj
Outreach programa
MKSJ-a
2011.

.....

Godišnji
izvještaj
Outreach programa
MKSJ-a
2011.

.....

Godišnji
izvještaj
Outreach
programa
MKSJ-a
2011.

Publikacija *Outreach* programa, Sekretarijat, MKSJ

Glavni i odgovorni urednik: Nerma Jelačić
Urednik sadržaja izdanja: Magdalena Spalińska
Sadžaj pripremila: Rada Pejić-Sremac
Grafička obrada: Leslie Hondebrink-Hermer
Fotografije: Zoran Lešić i *Outreach* tim
Saradnik na projektu: Laura Bianchi
Prijevod: Petar Dubljević
Tiraž: 500 primjeraka

Štampano u Nizozemskoj

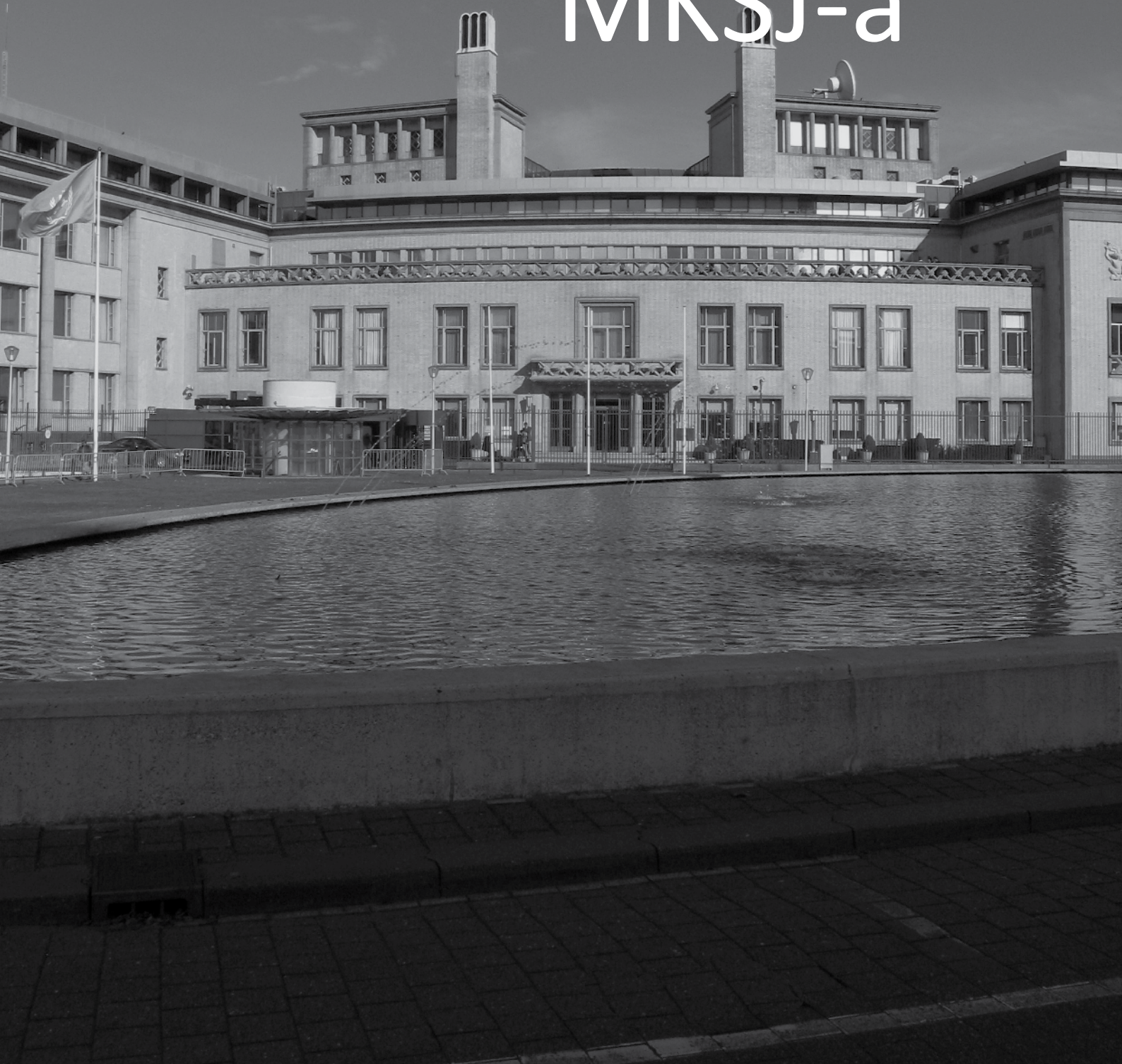
Mart 2012.

Sadržaj

Predgovor sekretara MKSJ-a	3
<i>Outreach</i> program MKSJ-a	5
Rad s mladima	7
Rad s medijima	13
Rad s lokalnim zajednicama	19
Izgradnja kapaciteta	23
Informativni materijali	27
Aneksi	31
Aneks I: Statistički podaci	32
Aneks II: Kratak pregled finansija	35
Aneks III: <i>Outreach</i> tim i kontakt informacije	36

Predgovor sekretara MKSJ-a

John Hocking,
sekretar MKSJ-a

Hapšenjem preostale dvojice optuženih koji su bili u bjekstvu, Ratka Mladića i Gorana Hadžića, zatvoreno je jedno važno poglavlje historijata Međunarodnog suda. Okončanje nekažnjivosti za zvjerstva počinjena tokom ratova na Balkanu sada je neosporni dio naslijeđa Tribunala. Počinioci krivičnih djela sa svih strana u sukobu, uključujući i one pojedince koji su u početku izgledali nedodirljivi, izvedeni su pred lice pravde.

Međutim, posao Tribunala nije ni izbliza završen. Treba da obezbijedimo da dostignuća Tribunala trajno odjekuju svijetom, a, kao najvažnije, u zajednicama bivše Jugoslavije. Naš *Outreach* program predstavlja okosnicu odnosa Tribunala s državama na području bivše Jugoslavije. Za mene lično je privilegija što sam bio u prilici da vidim razvoj *Outreach* programa od njegovih skromnih početaka do jednog dinamičnog, ambicioznog i kreativnog programa kakav je danas. Vidio sam kako on sazrijeva i kako se preobražava. Međutim, jedna stvar je ostala konstanta: ubjeđenje da je za ostvarenje pravde potrebno da se ona vidi i prihvati.

Sada smo stigli do prelomnog momenta. Danas definišemo kako će naslijeđe Tribunala zaživjeti i uroditi plodom u budućnosti. U ovom trenutku *Outreach* program još jednom je dorastao zadatku. Uz novu, unaprijeđenu strategiju, *Outreach* program se obraća svim slojevima društva od običnih građana i kreatora politike do studenata i žrtava, i sve više koristi savremene tehnologije kako bi obezbijedio da se glas Tribunala čuje na daleko i da ostane upamćen.

Godina za nama imala je mnoge značajne momente. *Outreach* program je pokrenuo ambiciozan projekat u kojem će se više od 3.000 mladih iz srednjih škola i univerziteta širom bivše Jugoslavije osvrnuti na doprinos Tribunala ostvarenju pravde. Ove godine,

Outreach program je producirao dugometražni dokumentarni film, praćen web stranicom sa sadržajima o istoj temi, o krivičnom gonjenju pred MKSJ-om za seksualno nasilje počinjeno u ratu. Broj posjetilaca tokom posjeta koje je organizovao *Outreach* program premašio je sve rekorde: više od 8.000 međunarodnih posjetilaca prošlo je kroz vrata Tribunala, uz 500 posjetilaca sa prostora bivše Jugoslavije. Ulazak u sferu društvenih mreža se pokazao kao revolucionaran korak za Tribunal: nikada prije jedan sud nije bio u prilici da s javnošću komunicira tako direktno i trenutačno u slici i u riječi, što je kod onih koji su ga na taj način pratili stvorilo jak osjećaj uključenosti.

Prošlogodišnji uspjesi predstavljaju oskočnu dasku za nove, ambiciozne ciljeve. Uvjeren sam da naše najveće pobjede tek predstoje, i da ćemo učvrstiti doprinos Tribunala miru i pravdi u bivšoj Jugoslaviji. *Outreach* program će nastaviti da radi s ljudima u regionu koji dijele naše uvjerenje da nijedan zločin ne smije proći nekažnjeno.

Najsrdahnije zahvaljujem našim donatorima, bez kojih ovi uspjesi ne bi bili ostvareni. Evropska unija velikodušno podržava rad *Outreach* programa već duži niz godina. Takođe želim da zahvalim Ministarstvu vanjskih poslova Finske za njihovu podršku projektu edukacije mladih.

Tribunal ostaje moćan simbol pravde i nada za svijet, pogotovo za područje bivše Jugoslavije koje je opustošeno u ratu. Ovaj izvještaj pruža uvid u to kako se, dan za danom, ovo obećanje pretvara u stvarnost.

S obzirom na to da će Tribunal uskoro zatvoriti svoja vrata, edukacija stanovnika regiona o tome šta je ovaj sud postigao sada je važnija nego ikad.

Outreach program MKSJ-a

Nerma Jelačić,
šefica Outreach
programa i
glasnogovornica
Sekretarijata i
Sudskih vijeća

Protekla godina bila je jedan od najzbudljivijih i najdinamičnijih perioda za Outreach program Međunarodnog suda. Kročili smo u 2011. godinu s ambicioznom strategijom i ostvarili veliki napredak u njenoj primjeni. Ovo je za posljedicu imalo da se glas Tribunala sve više čuje u javnim debatama širom regiona.

U ovom izvještaju su predstavljene brojne aktivnosti realizovane tokom 2011. godine. Svaka od njih je jedinstvena, i sve prate put osmišljen novom Outreach strategijom koja ima za cilj da promoviše i očuva dostignuća Tribunala u okončanju nekažnjivosti i stimulisanju procesa suočavanja s prošlošću na području bivše Jugoslavije. Ova strategija se sastoji od više komponenata koje se međusobno dopunjuju.

Animiranje mladih predstavlja jedan od centralnih elemenata nove strategije. Nove generacije će odrediti budućnost regiona i odlučiti da li će krenuti putem pomirenja ili podsticati negiranje zločina. Iz tog razloga osoblje Outreach programa se obratilo mladim ljudima u njihovim učionicama, u kojima su ih srdačno primile grupe učenika, i odgovaralo na pitanja tokom njihovih posjeta Haagu i pomoglo im da se razviju u profesionalce tokom pohađanja stručne prakse.

Kako bi naglasio svoju poruku, Tribunal je učvrstio svoje prisustvo na globalnim platformama masovnog informisanja putem medijskog outreacha, koji je uz tradicionalna, uključio korišćenje savremenih sredstava komunikacije poput društvenih mreža i stimulativnih sadržaja na *websiteu*. Novinari iz cijelog regiona takođe su posjećivali MKSJ, boraveći u studijskim posjetama kako bi unaprijedili svoje znanje o specifičnostima izvještavanja o sudskim postupcima.

Strategija Outreach programa ne bi bila kompletna bez bliskog odnosa sa lokalnim zajednicama koje vaze za time da čuju šta je to Tribunal uradio da kazni odgovorne. Odgovarajući

na ovu potrebu, naši predstavnici su se sastali s hiljadama ljudi širom regiona. Sastajali su se sa ljudima svih profila, od preživelih do lokalnih aktivista i predstavnika akademskog života.

Sposobnost nacionalnih pravosudnih sistema da krivično gone u predmetima u vezi s ratnim zločinima predstavlja važan element naslijeđa MKSJ-a. Izgradnja kapaciteta nacionalnih sudova je tradicionalni dio mandata Outreach programa u proteklih skoro deset godina. Takođe ove godine, organizovano je više studijskih posjeta predstavnika nacionalnih pravosuđa pod pokroviteljstvom samog Outreach programa.

Outreach program želi da obezbijedi opipljiv repozitorij dostignuća Tribunala i njegovih činjeničnih nalaza koji će biti dostupan javnosti kada Tribunal zatvori svoja vrata. Jedno od najznačajnijih dostignuća je produkcija dugometražnog dokumentarnog filma koji predstavlja istorijsku ulogu Tribunala u krivičnom gonjenju seksualnog nasilja počinjenog u ratu.

Tokom 2011. godine u znatnoj mjeri smo približili Tribunal ljudima u regionu i stavili MKSJ na čelo savremenog pravosudnog outreacha. Međutim, izazovi i dalje ostaju jer se Tribunal i dalje susreće sa značajnim nepovjerenjem lokalnih zajednica koje je često potaknuto nacionalističkom propagandom još uvijek prisutnom u regionu. Ova godina nije bila izuzetak, jer smo svjedoci odbacivanja nekih od nalaza MKSJ-a, glorifikacije počinilaca, negiranja zločina i marginalizacije žrtava.

Preostalih nekoliko godina mandata Tribunala su stoga važnije nego ikada, jer treba da se okončaju predmeti protiv optuženih najvišeg ranga. Činjenice ustanovljene u ovim i prethodnim predmetima će napisati dobar dio istorije ratova tokom devedesetih godina XX vijeka. Outreach program će nastaviti da istrajava u tome da obezbijedi da činjenice dobiju mjesto koje zaslužuju u javnoj sferi i pomognu da se suzbije poricanje u predstojećim godinama i među novim generacijama.

Želimo da građani u regionu razumiju rad suda i koriste ga kako bi prevazišli naslijeđe rata.

Rad s mladima

Kraj nekažnjivosti

- 161 optužena osoba
- Borba protiv nekažnjivosti

Ramush Haradinaj

Biljana Plavšić

Radovan Karadžić

Milan Martić

Rasim Delić

Tihomir Blaškić

Budućnost pripada mladima

Budući lideri i pokretači promjena: to je uloga koju će današnja omladina imati u godinama koje predstoje. Oni će odlučiti da li će se zajednice u bivšoj Jugoslaviji u potpunosti suočiti sa svojom prošlošću i procijeniti je, te izvući pouke iz tragičnih grešaka koje su načinili njihovi prethodnici. U mnogim slučajevima, moraju proći generacije prije nego što post-konfliktna društva budu u stanju da naprave korake ka pomirenju. Baveći se tamnim stranicama istorije, ruku pod ruku s mladima regiona, Tribunal pokušava da budućnost oslobodi takvih strahota i da obezbijedi da se šansa za mir i pomirenje ne propusti.

Outreach program već dugi niz godina saraduje s mladima u bivšoj Jugoslaviji. Neki od najzahvalnijih aspekata našeg rada su diskusije i žive debate održane s mladim ljudima o tome kako da pozivanje na odgovornost zaživi u regionu. Mladima je stalo do ove teme i strastveno izražavaju svoje mišljenje. Zaposleni Tribunalu su dosta toga naučili od mladih u regionu o tome kako da bolje doprinesu unapređenju pozivanja na odgovornost i promovisanju pomirenja.

Tokom 2011. godine *Outreach* program Tribunalu nastavio je da sprovodi čitav niz aktivnosti usmjerenih ka mladima. Među njima su bile radne posjete Tribunalu studenata i mladih stručnjaka, predavanja o radu MKSJ-a u srednjim školama i program stažiranja za mlade stručnjake s Balkana. Na ovaj način gotovo 200 mladih iz bivše Jugoslavije bilo je u prilici da sazna više o Tribunalu. Najveću grupu činili su studenti iz Srbije, od kojih su mnogi doputovali u Haag zahvaljujući Misiji OEBS-a u Srbiji, jednom od najkooperativnijih dugogodišnjih partnera *Outreach* programa.

Mladi iz regiona su nastavili da koriste prednosti inovativnog i uspješnog programa

stažiranja koji je stvorio priliku za sedmero mladih studenata i profesionalaca da rade u različitim odjelima Tribunalu. Ove mlade profesionalce, koji su došli u Haag zahvaljujući partnerstvu s Inicijativom mladih za ljudska prava, njihovi nadređeni u Tribunalu su ocijenili kao 'izvršne' i 'izuzetne'.

Nisu svi mladi u mogućnosti da dođu u Haag, zato *Outreach* program ide kod njih. Protekla godina je označila početak regionalnog projekta u srednjim školama tokom kojeg će preko 2.000 srednjoškolaca saznati više o tome šta je Tribunal učinio da kazni odgovorne za zločine počinjene u njihovim zajednicama.

Rad s mladima je izazovan i veoma zahvalan. *Outreach* program Tribunalu će nastaviti da pomaže mladima da spoznaju vezu između pozivanja na odgovornost danas i mira u budućnosti.

Mladi se instinktivno opredjeljuju za pravdu – prosto i jednostavno, bez etničke obojenosti. Oni cijene to što je Tribunal uporno gonio one koji su počinili nasilje nad drugim ljudskim bićima.

Magdalena Spalińska, voditeljica projekta edukacije mladih

STUDIJSKE POSJETE TRIBUNALU

Rekordan broj posjetilaca Tribunala

Tužilac MKSJ-a Serge Brammertz sastao se sa studentima iz Srbije, mart 2011.

Zahvaljujući *Outreach* programu gotovo 7.500 međunarodnih studenata i 200 mladih s Balkana imali su jedinstvenu priliku da posjete MKSJ i da budu u neposrednom kontaktu s njegovim osobljem.

Posjeta Tribunalu je jedinstvena prilika da se iz prve ruke steknu saznanja o radu MKSJ-a kroz kontakt s profesionalcima i stručnjacima koji neposredno rade na predmetima u vezi s ratnim zločinima. Tokom posjeta, mladi saznaju o doprinosu Tribunala okončanju nekažnjivosti i utvrđenim činjenicama o zločinima počinjenim u bivšoj Jugoslaviji. Posjete predstavljaju odličnu priliku da se mladima, koji su često izloženi pogrešnim informacijama o Tribunalu, pokaže ljudsko lice ove institucije.

Za neke, iskustvo neposrednog upoznavanja s Tribunalom bilo je iznenađujuće i podstaklo je preispitivanje prethodnih duboko uvriježenih stavova. Za većinu, posjete predstavljaju otkrovenje, koje je izbrisalo sliku jedne udaljene i monolitne institucije i stvorilo viđenje Tribunala kao mjesta otvorenosti i svakodnevne posvećenosti ostvarenju pravde u njihovom regionu.

Jedan student prava iz Srbije koji je bio u studijskoj posjeti izjavio je: *'Neke od pogrešnih predodžbi o Tribunalu su izmijenjene, takođe sam naučio dosta o međunarodnom humanitarnom pravu, sudskoj praksi i postupcima pred Tribunalom. Posebno mi je drago što sam imao priliku da se sretnem s tužiocem MKSJ-a'*.

Uzevši u obzir važnost toga da mladi iz bivše Jugoslavije razumiju rad MKSJ-a, *Outreach* program će nastaviti s organizacijom ovakvih posjeta i u narednim godinama.

PROGRAM EDUKACIJE MLADIH

Outreach približava rad Tribunala učenicima srednjih škola

Mladi imaju ogromnu energiju i potencijal da promijene zajednice u kojima žive. Kako bi iskoristio ovaj potencijal, Tribunal je 2011. godine ušao u učionice u Bosni i Hercegovini kako bi se direktno obratio mladim ljudima. Predstavnici *Outreach* programa su objašnjavali rad MKSJ-a u kratkim crtama i opisali šta je Tribunal uradio da kazni neke od najtežih ratnih zločina počinjenih u njihovim zajednicama.

Zahvaljujući podršci Evropske unije i Vlade Finske, *Outreach* program planira da 2012. godine proširi projekat na srednje škole u Hrvatskoj, Srbiji i na Kosovu čime će se direktno obratiti više od 2.000 mladih širom regiona.

Specijalno pripremljene multimedijalne prezentacije ističu ključna dostignuća Tribunala. Mladi iz različitih država regiona saznaće više o određenim predmetima, bilo onim koji najviše interesuje njihove lokalne zajednice, bilo onim koji su pogrešno predstavljeni zvaničnom propagandom koja preovladava u mnogim državama. Učenici će takođe imati priliku da pogledaju snimke svjedočenja žrtava sa svih strana u sukobu, čime će se mladima pokazati ono što je zajedničko svim žrtvama – patnja i strahote rata.

Prezentacija u srednjoj školi, Sarajevo, decembar 2011.

Kroz interakciju s predavačem s Tribunala, učenici se pozivaju da se suoče sa svojim predrasudama, ali i da razmisle o načinima na koji se pozitivno može riješiti pitanje zločina, kazne i pomirenja u njihovim zajednicama. Učenici se podstiču da postavljaju pitanja o čak i najkontraverznijim temama. Tokom prvih prezentacija učenici su postavljali pitanja o uslovima u Pritvorskoj jedinici, praksi izricanja kazni na Tribunalu, kao i zašto su podignute neke optužnice zbog nepoštovanja suda. Predstavnik *Outreach* programa je iskoristio ovu priliku da odgovori na pitanja i da opovrgne dezinformacije.

Program edukacije tokom 2012. godine će napraviti dodatni korak i proširiti aktivnosti na univerzitetu u regionu. Iskusni stručnjaci s MKSJ-a će održati predavanja studentima pravnih i drugih fakulteta o specijalizovanim temama u vezi s jurisprudencijom i praksom Tribunala.

STRUČNA PRAKSA ZA STUDENTE I MLADE PROFESIONALCE S BALKANA

Tribunal pomaže u stvaranju nove generacije profesionalaca

Već četvrtu godinu za redom, studenti i mladi profesionalci iz bivše Jugoslavije imaju priliku da steknu stručno i lično iskustvo učešćem u programu stručne prakse na MKSJ-u. Otkako je ovaj program pokrenut, više od 30 studenata iz regiona je došlo u Haag i učestvovalo u programu stručne prakse koji je potpomogao *Outreach* program u saradnji s nevladinom organizacijom Inicijativa mladih za ljudska prava sa sjedištem u Beogradu.

Ovaj program okuplja studente iz svih dijelova regiona koji učešćem u njemu stiču dragocjeno radno iskustvo. Obrazovni profil studenata se kreće od prava i političkih nauka do filozofije, ali svi oni dijele veliko interesovanje za teme koje se tiču ljudskih prava, tranzicione pravde i demokratije. Ovaj program omogućava studentima da rade do pet mjeseci u jednom od tri glavna organa Tribunala: Vijećima, Sekretarijatu ili Tužilaštvu. Jedan stažista je izrazio zadovoljstvo svojim iskustvom, rekavši: *'Radeći kao sudski poslužitelj, imao sam priliku da skoro svakodnevno budem u sudnici. Mogu biti samo zahvalan na ovom iskustvu jer je unaprijedilo moj profesionalni razvoj'*.

Studenti su imali priliku ne samo da steknu neposredno iskustvo, već i da se suoče s nekad teškom prošlošću svog regiona. Jedan stažista je izjavio: *'Kroz rad na MKSJ-u značajno sam proširio svoje znanje o različitim oblastima međunarodnog prava, ali, s obzirom da smo moja porodica i ja iskusili rat, ova stručna praksa za mene je takođe bila lično suočavanje s prošlošću'*.

Rezultate ovog programa pohvalili su stažisti, zaposleni MKSJ-a i profesionalci na području Balkana. Šef Odsjeka za organizaciju i podršku rada sudnica, Linda Murnane, izjavila je: *'Uvijek sam impresionirana pravnim znanjem i posvećenošću stažista koje sam imala na stručnoj praksi. Oni su cijenjeni članovi tima koji pomažu u nekim od osjetljivih i kompleksnih pravnih i tehničkih pitanja. Njihov doprinos je nemjerljivo unaprijedio našu sposobnost da odgovorimo na jedinstvene pravne zahtjeve Tribunala'*.

Stožari na
MKSJ-u.

Po završetku stručne prakse na Tribunalu, ovi mladi profesionalci će stečeno znanje kod kuće podijeliti s drugima.

AKTIVNOSTI

Pregled odabranih aktivnosti

MKSJ kampovao s izviđačima iz BiH i Srbije

Tribunal je bio tema o kojoj se razgovaralo oko logorske vatre u ljeto 2011. godine na smotri izviđača na Boračkom jezeru. Grupa od 40 dječaka i djevojčica, odnosno mladića i djevojaka iz Bosne i Hercegovine i Srbije starosti od 12 do 17 godina učestvovala je u diskusiji. Izviđači su postavljali pitanja o MKSJ-u i o tome šta je sud učinio kako bi ostvario pravdu za žrtve. Posebno ih je interesovalo da saznaju kako je Tribunal obezbijedio da zvaničnici na najvišim funkcijama budu izvedeni pred lice pravde.

Učenje povezivanjem: MKSJ organizuje prezentacije putem video-linka

Outreach program protekle godine sve više je koristio savremenu videofonsku tehnologiju, čime je omogućio da se oni koji nisu u prilici da doputuju u Haag sastanu sa stručnjacima Tribunala i razgovaraju s njima. Organizovano je više prezentacija putem video-linka sa studentima prava i zagovornicima ljudskih prava s Balkana, kao s univerzitetima širom svijeta. Studenti su putem video-linka bili u mogućnosti da prisustvuju prezentacijama i saznaju, između ostalog, o osnivanju, mandatu i strukturi MKSJ-a kao i o naporima *Outreach* programa da približi rad MKSJ-a javnosti u regionu.

Poslije svake prezentacije slijedila su brojna pitanja na koja su davani odgovori, a studenti su bili zainteresovani da saznaju o presudama MKSJ-a, aktuelnim predmetima i krivičnom gonjenju za seksualno nasilje počinjeno tokom rata.

“Veoma cijenim otvorenu diskusiju
predavača i sudionika.”

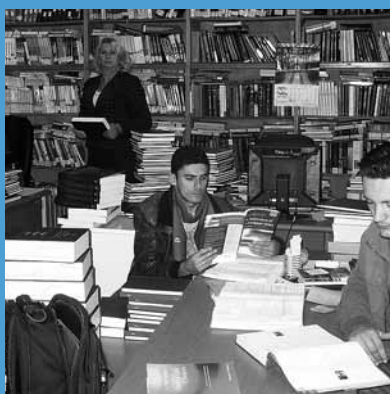
Student prava iz Rijeke, Hrvatska, oktobar 2011.

Mladi u Srbiji diskutuju o MKSJ-u

Tribunal je nastavio da se obraća budućim liderima i aktivistima u Srbiji koji učestvuju u Školi nove politike, programu Inicijative mladih za ljudska prava. Škola nove politike ima za cilj da obrazuje i među budućim liderima omogući refleksiju o ljudskim pravima, tranzicionoj pravdi i evropskim integracijama.

Šefica *Outreach* programa i glasnogovornica Sekretarijata i Sudskih vijeća Nerma Jelačić otputovala je u Beograd, Niš i Novi Sad kako bi se obratila mladima na debatama o dostignućima i naslijeđu Tribunala i kako bi ih potakla da preispitaju percepcije koje imaju o radu ove institucije. Predstavljajući studentima ljudske priče o snazi i preživljavanju koje su svjetlo dana ugledale u sudnicama Tribunala, Jelačićeva ih je podstakla da se oslobode uvriježenih stereotipa.

MKSJ poklonio knjige univerzitetima na Kosovu

Outreach program je 2011. godine dao značajnu donaciju pravnih žrnala bibliotekama pravnih fakulteta u Prištini i Prizrenu, na Kosovu.

Direktor Centra za ljudska prava Univerziteta u Prištini, Valon Murati izjavio je: *'Ova velikodušna donacija knjiga MKSJ-a Centru za ljudska prava ima važnu ulogu u jačanju potencijala Centra da pruži obrazovne resurse na polju ljudskih prava, posebno u vezi sa ratnim zločinima, zločinima protiv čovječnosti i genocidom'*.

Rad s medijima

Veća angažovanost medija u regionu

Većina građana na Balkanu se za informacije o radu i dostignućima MKSJ-a oslanja na izvještavanje lokalnih medija. Stoga informisanje medija o tome šta se dešava na Tribunalu ostaje prioritet *Outreach* programa. Profesionalno i odgovorno novinarstvo je okosnica demokratskog društva jer otvara prostor javnoj debati o pitanjima od ključne važnosti u državama koje su prošle kroz sukobe. U bivšoj Jugoslaviji mediji su prečesto plesali kako su nacionalističke vođe svirale, a danas neki i dalje održavaju etnički razdor u životu na stranicama časopisa i u televizijskim emisijama.

Kroz svoje projekte, *Outreach* program radi na podršci objektivnom i odgovornom novinarstvu i utiče na njega kada se radi o izvještavanju o pozivanju na odgovornost za ratne zločine.

U ovom radu imamo dva ključna cilja. Kao prvo: da unaprijedimo znanje o samom Tribunalu. Presude MKSJ-a daju ogroman doprinos repozitoriju zabilježenih činjenica o sukobima u bivšoj Jugoslaviji. Pa ipak, s obzirom na to da su te činjenice često u suprotnosti sa široko rasprostranjenim verzijama istorije, po kojima se krivica svaljuje isključivo na jednu ili drugu etničku grupu, Tribunal je često na meti zlonamjernih napada i propagande koju šire mediji pod kontrolom moćnih političara. Radeći s medijima, Tribunal želi da promoviše upućenije i uravnoteženije izvještavanje.

Drugi cilj je da se rad Tribunalu postavi kao početna tačka za stimulisanje šire debate o rješenjima tranzicione pravde koja su potrebna na terenu. Ovo se postiže organizacijom strukturiranih studijskih posjeta Tribunalu i unapređenjem kontakata s medijima u regionu.

Savremeni višjezički *website* Tribunalu ostaje jedno od najvrijednijih sredstava za *Outreach* program. Kako bi se predstavili elementi

širokog spektra dostignuća MKSJ-a, pokrenuta su tri značajna *web* sadržaja koji se odnose na Rezidualni mehanizam, seksualno nasilje i pravnu pomoć.

Tokom 2011. godine *Outreach* program je praktično doveo MKSJ na korak do svakoga. Nova 'Interaktivna sedmična konferencija za štampu' omogućila je novinarima i javnosti da pošalju svoja pitanja direktno na MKSJ. Održavajući korak s vremenom društvenih mreža, *Outreach* program je Tribunal doveo na Youtube i Twitter, omogućivši mu da se poveže s mrežama novih dinamičnih korisnika. Nadamo se da ćemo putem ažuriranih informacija i zanimljivih multimedijalnih sadržaja, inspirisati interakciju i izgraditi zajednicu onih koji prate rad Tribunalu na taj način.

Novinari na Balkanu imaju odgovornost da pomognu svojim društvima da se suoče s prošlošću preciznim i nepristrasnim izvještavanjem.

Nerma Jelačić,
šefica *Outreach* programa i glasnogovornica Sekretarijata i Sudskih vijeća

STUDIJSKE POSJETE NOVINARA IZ REGIONA

Ka uravnoteženijem i preciznijem izvještavanju o MKSJ-u

Mediji u regionu igraju ključnu ulogu u javnoj debati o pitanjima pozivanja na odgovornost za zločine počinjene u ratu i tome kako prevazići naslijeđe sukoba na Balkanu. *Outreach* program omogućava bolje razumijevanje Tribunala time što novinarima pruža priliku da dođu i posjete MKSJ, prate postupke uživo u sudnicama, sastanu se s visokim zvaničnicima MKSJ-a i iskusnim izvještačima iz sudnica i razgovaraju o pitanjima od interesa za javnost u regionu, kao što su prava optuženih, činjenični nalazi o zločinima i uslovi u Pritvorskoj jedinici. Tokom 2011. godine ukupno 46 novinara iz država nastalih na području bivše Jugoslavije učestvovalo je u nekoj od četiri studijske posjete koje je organizovao Tribunal.

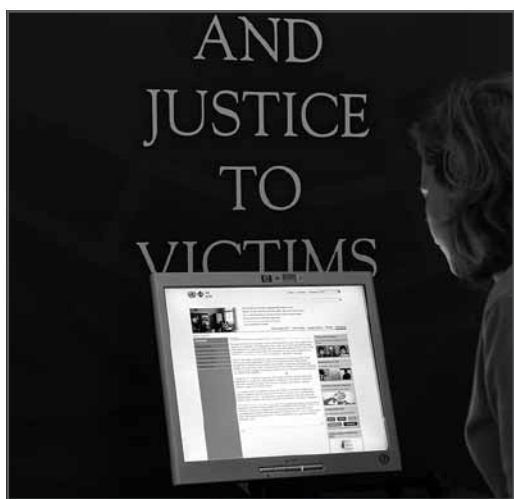
Medijsko praćenje predmeta u vezi s ratnim zločinima u regionu je uglavnom sporadično i često senzacionalističko. Studijske posjete MKSJ-u su zamišljene da pomognu novinarima da poboljšaju način na koji izvještavaju iz sudnica i svoje razumijevanje pitanja šire tranzicione pravde. Razvijeni su opsežni programi kako bi se unaprijedilo znanje koje novinari imaju o predmetima na Tribunalu, pravilima, procedurama i sudskoj praksi, što je sve od presudne važnosti za profesionalno i pouzdano izvještavanje. Takođe se istražuje važnost objektivnog i preciznog izvještavanja, kako bi se poboljšao kvalitet izvještavanja na osnovu koga građani ocjenjuju dostignuća Tribunala i napredak u suočavanju s prošlošću postignut u regionu.

Novinari iz BiH tokom studijske posjete, Haag, decembar 2011.

WEBSITE MKSJ-a

Novi web sadržaji dostupni online

Jedan od novih sadržaja na *websiteu* Tribunala.

Outreach program je tokom 2011. godine nastavio da koristi *website* Tribunala kao sredstvo za komunikaciju s javnošću u bivšoj Jugoslaviji i širom svijeta. *Website* će biti jedno od glavnih sredstava za očuvanje naslijeđa MKSJ-a i stavljace pred korisnike ne samo dokumente povezane s predmetima, već i glavna dostignuća Tribunala uz pomoć sadržaja koji su jednostavni za korišćenje i multimedijalnih prezentacija. Ovi inovativni pristupi komunikaciji zamišljeni su tako da budu pristupačni i širokoj javnosti i stručnjacima za ovu oblast. Sadržaji na *websiteu* dostupni su ne samo na engleskom i francuskom, već i na jezicima koji se govore na prostorima bivše Jugoslavije.

Pokrenuta su tri nova sadržaja *websitea* kako bi se javnosti pružile dragocjene informacije u vizuelno prijemljivom formatu. Sadržaj 'Zločini seksualnog nasilja' opisuje ogroman doprinos Tribunala krivičnom gonjenju i presuđivanju za zločine ove vrste. Tekst prati istorijat od prvih istraga Tužilaštva o izvještajima o sistematskom zatočenju i silovanju žena, djece i muškaraca, i pruža podatke o licima koja je Tribunal proglasio krivim za elemente zločina seksualnog nasilja.

Sadržaj o Rezidualnom mehanizmu – novom tijelu koje će završiti preostale poslove MKSJ-a – detaljno objašnjava budućnost Tribunala nakon što se njegov mandat okonča 2014. godine.

Sadržaj 'Pravna pomoć' pruža sveobuhvatan pregled finansijske podrške koju Tribunal pruža pojedincima kojima se sudi. Takođe je pružen pregled podataka o tome koliko je optuženih pred MKSJ-om primalo pravnu pomoć.

Korisnici širom svijeta, koji su učestvovali u online istraživanju komunikacija MKSJ-a provedenog 2011., pohvalili su *website* Tribunala i njegov doprinos transparentnosti i dostupnosti rada MKSJ-a. Velika većina posjetilaca *websitea* www.icty.org/bhs izjavila je da su zadovoljni količinom i dostupnošću informacija na *websiteu*. Rezultati su pokazali da 90 procenata anketiranih smatra da su uloga i aktivnosti naše institucije dovoljno dokumentovani, dok je više od 80 procenata organizaciju informacija na *websiteu* ocijenilo sa 'dobra' ili 'vrlo dobra'.

U narednom periodu *website* MKSJ-a će biti dalje obogaćivan novim sadržajima i poboljšanjima koja su predložili anketirani korisnici.

DRUŠTVENE MREŽE

Tribunal sve prisutniji na društvenim mrežama

Sve veća popularnost društvenih mreža poput Twittera i YouTubea u državama nastalim na prostoru bivše Jugoslavije pružila je *Outreach* programu fantastičnu priliku da se na kreativan i dinamičan način obrati javnosti u regionu. Broj ljudi s područja bivše Jugoslavije koji prati Tribunal na njegovim kanalima na Twitteru i YouTubeu konstantno raste od kako su pokrenuti u oktobru 2010. godine, što potvrđuje da je ulazak na društvene mreže bila jedna od najuspješnijih odluka na polju komunikacija.

Nalog Tribunala na Twitteru krajem 2011. godine imao je preko 2.000 preplatnika, dok su snimci na kanalu Tribunala na YouTubeu pregledani više od 590.000 puta, s tim da je 50 procenata korisnika koji su pregledali snimke došlo iz regiona bivše Jugoslavije.

Korisnici platformi MKSJ-a na Twitteru i YouTubeu dobijaju pravovremene informacije o tekućim suđenjima kao i o drugim aktivnostima u vezi s Tribunalom. Twitter se pokazao od neprocjenjive vrijednosti u brzom pružanju ažuriranih informacija o radu Tribunala, skrećući pažnju onima koji prate tekuća suđenja na podneske u sudnicama od posebnog interesa i demantujući bilo kakve dezinformacije koje cirkulišu u štampi.

Najpopularniji tweetovi objavljeni protekle godine bili su objava hapšenja preostale dvojice optuženih pred MKSJ-om koji su bili u bjekstvu, Ratka Mladića i Gorana Hadžića. Tweetovi u vezi s postupcima u sudnicama i javnim podnescima objavljuju se svakodnevno i konstantno ih prenose pretplatnici Tribunalovog kanala na Twitteru. Najgledaniji video snimci postavljeni na YouTube protekle godine su prvo i ponovljeno stupanje Ratka Mladića pred sud, koje je ukupno pogledalo više stotina hiljada korisnika.

Outreach program tokom 2012. godine planira da pokrene svoju stranicu na Facebooku. Facebook je najpopularnija društvena mreža u regionu, i stoga se očekuje da će poslužiti kao efikasno komunikaciono sredstvo za distribuciju informacija o dostignućima Tribunala i činjenicama utvrđenim na suđenjima vođenim pred njim.

Stranica na YouTubeu o prvom stupanju Mladića pred sud.

AKTIVNOSTI

Pregled odabranih aktivnosti

Organizacija javnih događaja

Četiri događaja na MKSJ-u privukla su veliku medijsku pažnju tokom 2011. godine: prva stupanja pred sud posljednjih osoba optuženih pred Tribunalom koje su bile u bjekstvu, Ratka Mladića i Gorana Hadžića, i presude u predmetima protiv generala Hrvatske vojske Ante Gotovine, Mladena Markača i Ivana Čermaka i generala Vojske Jugoslavije Momčila Perišića.

Više od 600 novinara regionalnih i međunarodnih medijskih kuća posjetilo je MKSJ i izvještavalo o ovim događajima. Osoblje *Outreach* programa blisko je sarađivalo sa Službom za medije Tribunala kako bi organizovalo komunikacijski dio ovih značajnih događaja i iskoristilo priliku da podijeli promotivni materijal o dostignućima i naslijeđu MKSJ-a.

Sedmična konferencija za štampu Tribunala postala interaktivna

Interaktivna sedmična konferencija za štampu, pokrenuta 2011. godine, omogućava novinarima i široj javnosti s područja bivše Jugoslavije da putem websitea MKSJ-a pošalju pitanja na koja će biti odgovoreno tokom Sedmične konferencije za štampu. Tokom 2011. godine novinari i šira javnost iz regiona uglavnom su bili zainteresovani za obim optužnice protiv Mladića, Mladićevo zdravstveno stanje i presude u predmetima Gotovina i drugi i Perišić. Ova inicijativa predstavlja još jedan korak u pionirskim naporima Tribunala da obezbijedi da njegov rad bude dostupan i transparentan. Ovim se novinarima koji nisu u mogućnosti da prisustvuju Sedmičnoj konferenciji za štampu, pogotovo onima iz regiona, daje prilika da ostvare bliži kontakt s Tribunalom. Pozivajući ljude da se direktno obrate glasnogovornicima, MKSJ je unaprijedio svoj dijalog sa zajednicama na koje njegov rad utiče.

“Upoznavanje s procedurom i načinom rada MKSJ-a puno će mi pomoći jer izvještavam o suđenjima za ratne zločine koji se odvijaju pred Sudom BiH i o suđenju Radovanu Karadžiću i Ratku Mladiću.”

Erna Mačkić, Balkanska istraživačka mreža BiH, decembar 2011.

Gostovanje na TV Bijeljina

Predstavnik *Outreach* programa u Bosni i Hercegovini, Almir Alić, 25. juna 2011. gostovao je u televizijskoj emisiji pod nazivom 'Zaštita i podrška svjedocima u predmetima za ratne zločine', koja je emitovana uživo na TV Bijeljina, jednom od najpopularnijih emitera u Republici Srpskoj.

Predstavnik *Outreach* programa iskoristio je ovu priliku da naglasi značaj bogatog iskustva Tribunala u zaštiti žrtava i svjedoka i da objasni napore koji se ulažu u prenos ovog znanja na relevantne nacionalne institucije.

Razvoj medija u Srbiji

Misija OEBS-a u Srbiji je od 15. do 17. jula organizovala sastanak kako bi se obilježio kraj projekta koji je imao za cilj podršku profesionalnom razvoju medija u Srbiji. Tokom ovog projekta više od 50 novinara i urednika posjetilo je Tribunal. Nakon što je projekat završen, OEBS je okupio sve učesnike na nekoliko sastanaka i na večeri kojoj su prisustvovali šefica *Outreach* programa, Nerma Jelačić i viši referent za informativnu djelatnost, Petar Finci, iz Haaga.

Na ovom skupu prikazan je dokumentarni film 'Godine koje su pojeli lavovi', koji je režirao ugledni sarajevski novinar Boro Kontić, a upriličen je i seminar o Strategiji okončanja rada Tribunala, Rezidualnom mehanizmu i saradnji Srbije s MKSJ-om. Šefica *Outreach* programa govorila je o MKSJ-u i ulozi medija u procesu suočavanja s prošlošću i predstavila *Outreach* strategiju MKSJ-a.

Rad s lokalnim zajednicama

Približavanje rada Tribunala zajednicama najviše pogođenim ratom

Nigdje žed za pravdom nije veća nego u zajednicama koje su pretrpile strahote rata. Sukobi na Balkanu su ostavili duboke rane na pojedincima i razorili zajednice. Za ove zajednice, suđenja pred Tribunalom imaju veoma realnu dimenziju, svako ime sa spiska žrtava doziva lice voljene osobe, svaki zločin analiziran u sudnicama izaziva bolna sjećanja.

Outreach program je tokom 2011. godine nastavio da obezbjeđuje da lokalne zajednice vide da se pravda ostvaruje. Organizacijom raznih aktivnosti, poput konferencija, prezentacija i sastanaka, osoblje *Outreach* programa se obratilo liderima lokalnih zajednica, predstavnicima nevladinih organizacija i udruženjima žrtava. Preko 300 ljudi iz regiona dobilo je detaljne informacije o radu i dostignućima MKSJ-a i diskutovalo o sprezi krivične i restorativne pravde u postkonfliktnoj obnovi.

Outreach program je u saradnji s lokalnim nevladinim organizacijama organizovao konferencije o naslijeđu Tribunala u Zagrebu, Sarajevu i Beogradu. Ovi skupovi okupili su preko 200 pravnih stručnjaka i lokalnim liderima poslužili kao polazna tačka za razmišljanje i diskusiju o naslijeđu MKSJ-a, koje se može iskoristiti na terenu kako bi se nastavila borba protiv nekažnjivosti.

Hapšenja preostale dvojice pred Tribunalom optuženih koji su bili u bjekstvu – bivšeg generala vojske bosanskih Srba Ratka Mladića i bivšeg vođe Srba iz Hrvatske Gorana Hadžića – izvršena tokom 2011. godine, bila su udarne vijesti širom svijeta. Žrtve pomno prate napredak u ovim i drugim predmetima. Organizovanjem sastanaka u regionu i posjeta Tribunalu, *Outreach* program nastoji da žrtve upozna s najnovijim informacijama kako bi razumjele sve aspekte suđenja pred MKSJ-om.

Jedna od važnih akcija *Outreach* programa bila je organizacija posjete članova porodica nekih od ljudi ubijenih u Srebrenici da bi prisustvovali Mladićevom prvom stupanju pred sud. Sve ove aktivnosti ističu značaj koji Tribunal pridaje otvorenom odnosu sa žrtvama sa svih strana u sukobima.

Tokom posljednjih godina mandata MKSJ-a važno je da se ustanovi lokalni repozitorij arhiva Tribunala. *Outreach* program je tokom 2011. godine sproveo opsežne konsultacije s nevladinim organizacijama i udruženjima žrtava u bivšoj Jugoslaviji kako bi pribavio mišljenja o ideji o uspostavljanju Informativnih centara u regionu. Većina anketiranih se složila da bi Informativni centri pomogli očuvanju naslijeđa MKSJ i da bi oni trebali da uključuju *outreach* komponentu.

Jedino sistematskim i upornim radom može se obezbijediti da region shvati ogroman uticaj koji je MKSJ imao na oporavak njegovih zajednica.

Almir Alić, predstavnik *Outreach* programa u BiH

SARADNJA S NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA U REGIONU

Angažovanje građana kroz projekte na lokalnom nivou

Promotivni materijali MKSJ-a su podijeljeni nakon svakog susreta s NVO.

Nevladine organizacije (NVO) iz bivše Jugoslavije već godinama imaju važnu ulogu u širenju informacija o radu MKSJ-a. *Outreach* program je prepoznao potencijal lokalnih nevladinih organizacija za angažovanje građana u regionu i tokom 2011. godine je unaprijedio saradnju s više takvih organizacija. Započevši praksu održavanja koordinacionih sastanaka s lokalnim nevladinim organizacijama, *Outreach* program je obezbijedio kontinuirani tok informacija i organizovao više zajedničkih aktivnosti.

Bliska saradnja s nevladinim organizacijama tokom 2011. godine dovela je do realizacije mnogih uspješnih skupova u regionu. Između ostalih organizovani su: prezentacije o dostignućima MKSJ-a u krivičnom gonjenju za seksualno nasilje, koje su organizovane za različite nevladine organizacije u Hrvatskoj koje se zalažu za ljudska prava i prava žena; objavljivanje članka o ulozi MKSJ-a na portalu 'Mreža za izgradnju mira' u Bosni i Hercegovini; okrugli sto u Zagrebu o reakcijama javnosti i pravosudnim

posljedicama prvostepene presude MKSJ-a u predmetu Gotovina i drugi koji je organizovala nevladina organizacija Documenta. Ove zajedničke aktivnosti imaju za cilj da predstavljaju sveobuhvatnu sliku rada i dostignuća Tribunala, a u isto vrijeme su pružile priliku javnosti da učestvuju u diskusijama o predmetima MKSJ-a, njegovim činjeničnim nalazima i njegovom naslijeđu.

REGIONALNE KONFERENCIJE O MKSJ-U

Diskusije o naslijeđu MKSJ-a u Srbiji, Hrvatskoj i Bosni

Kako se mandat Tribunala približava kraju, jedan od prioriteta *Outreach* programa jeste da učvrsti naslijeđe institucije širom regiona bivše Jugoslavije. *Outreach* program je tokom 2011. godine u saradnji sa srpskom nevladinom organizacijom Beogradski centar za ljudska prava nastavio provođenje serije konferencija o naslijeđu Tribunala širom regiona u sklopu projekta 'Značaj naslijeđa MKSJ-a na regionalnom nivou'.

Nakon prve konferencije, održane 2010. godine u Beogradu, druga konferencija o naslijeđu MKSJ-a održana je 24. februara 2011. na pravnom fakultetu u Zagrebu, i okupila je preko stotinu pravnih stručnjaka, među kojima su bili sudija MKSJ-a Howard Morrison i predsjednik Hrvatske Ivo Josipović. Teme konferencije su bile uticaj MKSJ-a na definisanje međunarodnog krivičnog prava, saradnja država s Tribunalom i naslijeđe MKSJ-a. Treća konferencija o naslijeđu Tribunala održana je u Sarajevu i okupila je 30 učesnika, među kojima je bio i sudija MKSJ-a Bakone Justice Moloto, koji je govorio o glavnim postignućima Tribunala.

Konferencija koja se bavila pravosudnim naslijeđem Tribunala i time kako se ono reflektuje na krivično gonjenje za ratne zločine na nacionalnom nivou održana je 16. septembra u Beogradu. Ovaj skup je okupio približno 100 sudija, tužilaca i pravnika iz cijelog regiona. Tri predstavnika MKSJ-a su govorila na ovom skupu koji su organizovale lokalne nevladine organizacije Fond za humanitarno pravo i Balkanska mreža istraživačkog novinarstva (BIRN). Konferencije o naslijeđu Tribunala pružile su priliku lokalnim akterima da sagledaju elemente naslijeđa MKSJ-a koji se na najefikasniji način mogu koristiti na terenu u regionu i da razgovaraju o njima, kako bi se nastavila borba protiv nekažnjivosti i promovisao proces suočavanja s prošlošću.

Konferencija o naslijeđu Tribunala, Pravni fakultet u Zagrebu, februar 2011.

AKTIVNOSTI

Pregled odabranih aktivnosti

Tribunal predstavljen Makedoncima

Tribunal je ponovo posjetio Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju u novembru 2011. godine, kada se Magdalena Spalinska, savjetnica za informativnu djelatnost i *Outreach*, obratila grupi političkih aktivista i predstavnika nevladinih organizacija tokom dvodnevne radionice o multikulturalizmu u post-konfliktnim društvima u Ohridu. Magdalena je predstavila doprinos Tribunala suočavanju s prošlošću u bivšoj Jugoslaviji, objašnjavajući ulogu koju retributivna pravda i drugi mehanizmi imaju u oporavku nakon sukoba. Ovo predavanje podstaklo je učesnike da razmisle o tome kako bi takvi mehanizmi mogli biti iskorišćeni u suočavanju njihove zemlje s naslijeđem sukoba koji se tu odvijao 2001. godine. Ovu radionicu su organizovali makedonski ogranak fondacije Friedrich Ebert, fondacija Kalevi Sorsa iz Finske i nevladina organizacija Progres.

Sekretar John Hocking se sastao s predstavnicima žrtava

Tokom radne posjete Sarajevu, u junu 2011. godine, sekretar MKSJ-a, John Hocking, iskoristio je priliku da se sastane s predstavnicima žrtava iz cijele Bosne i Hercegovine. Tokom sastanka, sekretar je naglasio da, bez obzira na etničku pripadnost, sve žrtve sukoba u bivšoj Jugoslaviji su prošle kroz užasna iskustva i dijele istu želju za ostvarivanjem pravde. Pravda koju ostvaruje Tribunal može pomoći u zacjeljivanju rana ljudi koji su bili najviše pogođeni ovim zločinima. U razgovoru koji je uslijedio, sekretar i žrtve su razgovarali o naslijeđu Tribunala i nastavku krivičnih gonjenja koja je započeo MKSJ u nacionalnim pravosudnim sistemima.

Izgradnja kapaciteta

Podrška nacionalnim pravosuđima

Jedan od glavnih ciljeva *Outreach* programa Tribunala tokom prethodne decenije je bila izgradnja kapaciteta nacionalnih pravosuđa u bivšoj Jugoslaviji da krivično gone za ratne zločine. Savjet bezbjednosti je 2003. godine Tribunalu dao zadatak da pomogne nacionalnim pravosudnim sistemima da provedu efikasno krivično gonjenje za ratne zločine u skladu s međunarodnim standardima. Tribunal je tokom skoro 20 godina postojanja prikupio znanje i iskustvo koje je bez presedana, koje sada dijeli sa svojim kolegama u regionu. Godinu za godinom, ovi napori su se pokazali kao efikasni u podršci nacionalnim pravosudnim sistemima u njihovoj sve uspješnijoj borbi protiv nekažnjivosti za počiniocima međunarodnih zločina.

Outreach program je tokom 2011. godine bio uključen u oko 15 projekata i skupova koji su imali za cilj izgradnju kapaciteta. Većinu su predstavljale studijske posjete Tribunalu i kursevi obuke u regionu, od kojih je korist imalo više od stotinu pravnih stručnjaka. Na primjer, sudije i tužioci s Kosova su tokom svoje posjete Tribunalu u oktobru prošle godine imali priliku da se sastanu sa svojim kolegama s MKSJ-a i razgovaraju o izazovima krivičnog gonjenja i presuđivanja u predmetima ratnih zločina. Delegacija Ministarstva pravosuđa Hrvatske koja je posjetila Tribunal u aprilu, nedjelju dana nakon izricanja prvostepene presude u predmetu Gotovina i drugi, iskoristila je tu priliku za analizu činjeničnih nalaza u presudi.

Zahvaljujući našem čvrstom partnerstvu s nacionalnim pravosudnim sistemima, *Outreach* program je bio u mogućnosti da pomogne ključne aktere obezbjeđujući im pristup razmjerni znanja, mogućnostima neposrednog učenja i, prije svega, sastanke s kolegama.

Osim toga, *Outreach* program je blisko sarađivao i pomogao projekat Pravda i ratni

zločini, vrijedan 4 miliona eura, kojeg je finansirala Evropska unija a zajednički proveli MKSJ, OSCE/ODIHR i UNICRI. Ovaj projekat se sastojao od više elemenata, kao na primjer: izrada transkripata odabranih postupaka vođenih pred MKSJ na jezike regiona, kursevi obuke i razvoj nastavnih programa i materijala za obuku.

MKSJ će biti još uspješniji ukoliko nacionalni pravosudni sistemi budu u potpunosti opremljeni da nastave da sude pojedincima odgovornim za ratne zločine kada Tribunal zatvori svoja vrata. Stoga će *Outreach* program i u narednim godinama nastaviti blisku saradnju s pravnim stručnjacima u regionu.

Kroz aktivnosti usmjerene na izgradnju kapaciteta i kroz partnerstva s nacionalnim pravosuđima koja su uključena u krivično gonjenje za ratne zločine, Tribunal je postao katalizator obnove vladavine prava u regionu. Nacionalna pravosuđa sada su glavna sila borbe protiv nekažnjivosti.

Fausto Pocar, sudija MKSJ-a

RAZMJENA ZNANJA S PROFESIONALCIMA TOKOM POSJETA

Studijske posjete pomažu lokalnim stručnjacima da prevaziđu izazove

Posjeta predstavnika pravosuđa s Kosova, oktobar 2011.

Više od 80 pravnih i stručnjaka za podršku žrtvama i svjedocima iz bivše Jugoslavije posjetilo je Tribunal u toku prošle godine zahvaljujući *Outreach* programu. Za ove posjete su pripremljeni prilagođeni programi koji su uključivali prezentacije, kurseve obuke i sastanke s kolegama.

Pravni stručnjaci koji su bili u posjeti imali su korist od razmjene znanja i iskustva sa svojom kolegama na Tribunalu, čime su unaprijedili svoju sposobnost da presuđuju u predmetima vezanim za ratne zločine.

Iskustva Tribunalala su od velike važnosti za pravne stručnjake kao i za državne činovnike koji se brinu o tome da se u državama nastalim na prostoru bivše Jugoslavije poboljša efikasnost pravosuđa. Više od 60 pravnih stručnjaka iz Hrvatske, Srbije, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije i sa Kosova učestvovali su u edukativnim posjetama MSKJ-u tokom 2011.

godine. Svaka od posjeta imala je jedinstven fokus koji je reflektovao vrste izazova s kojima sa svaka od država susreće u efikasnom krivičnom gonjenju počinitelaca ratnih zločina. Posjetioci s Kosova su bili zahvalni na uvidu u zaštitu svjedoka, makedonske sudije su bile zainteresovane za pravna pitanja koja regulišu pritvor prije i za vrijeme suđenja. Pravnici iz Srbije su bili zainteresovani za to kako pomoćno osoblje pomaže sudijama u njihovom svakodnevnom poslu, kako bi se obezbijedilo efikasno vođenje sudnice, a državni činovnici su interesovali za to kako se obezbjeđuje poštovanje prava pritvorenika. Posjetioci iz Hrvatske su bili najzahvalniji na pojašnjenjima toga kako se pravni pojam udruženog zločinačkog poduhvata koristi na MKSJ-u.

Pouke koje je Tribunal izvukao kroz svoj pionirski rad sa žrtvama i svjedocima takođe su podijeljene s 24 stručnjaka za zaštitu svjedoka sa cijelog područja bivše Jugoslavije. Tribunalova Služba za žrtve i svjedoke je imala vodeću ulogu, opisujući najbolje procedure u pružanju psihološke podrške, zaštiti, relociranju svjedoka i obezbjeđivanju dobrobiti samih zaposlenih u Službi za žrtve i svjedoke.

Posjete u svrhu izgradnje kapaciteta su jedna od najpopularnijih i najzahvalnijih aktivnosti *Outreach* programa. Nakon posjeta mnogi učesnici dostavljaju povratne informacije o tome kako ih je to iskustvo inspirisalo da preispitaju svoje stavove o temama o kojima je diskutovano i da osmisle nove pristupe izazovima s kojima se susreću u svom svakodnevnom radu. Većina dobijenih povratnih informacija naglašava koliko je važno za grupe ove vrste da imaju neposredan kontakt i razgovaraju sa stručnjacima Tribunalala, te da postoji veliko interesovanje za ovakve studijske posjete.

Osim što omogućavaju prenos znanja, posjete s ciljem izgradnje kapaciteta takođe stvaraju svijest da su Tribunal i nacionalna pravosuđa partneri koji dijele zajednički cilj borbe protiv nekažnjivosti za počiniocima užasnih zločina počinjenih tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji.

Sudija MKSJ-a Stefan Trechsel sastao se s predstavnicima Ministarstva pravosuđa Hrvatske, april 2011.

AKTIVNOSTI

Pregled odabranih aktivnosti

Sudija Moloto vodi obuku sudija i tužilaca

Sudija MKSJ-a Bakone Justice Moloto učestvovao je 18. i 19. novembra na dvodnevnoj obuci o krivičnoj proceduri organizovanoj za sudije i tužioce iz regiona koji rade na predmetima organizovanog kriminala. Ova obuka, koju je organizovala misija OSCE-a u Srbiji bavila se različitim temama, uključujući ulogu Tribunala i strana u postupku, standarde dokazivanja, svrhu pretpretresne konferencije i zastupanje u pretresnim postupcima. Sudija Moloto takođe je govorio o izvođenju dokaza, ispitivanju i unakrsnom ispitivanju svjedoka na MKSJ-u.

Podrška projektu Pravda i ratni zločini

Outreach program doprinio je uspješnom završetku osamnaestomjesečnog projekta Pravda i ratni zločini, koji je finansirala Evropska unija, a proveo MKSJ zajedno s partnerskim organizacijama OSCE/ODIHR i UNICRI-jem.

Outreach program je pružio logističku podršku provoditeljima projekta putem svoje mreže kontakata na terenu. Takođe je vodio promotivnu strategiju ovog ogromnog poduhvata. Kao posljedica ove saradnje, javnosti je na raspolaganju bio niz informativnih proizvoda, poput brošura za obuku, dvomjesečnih biltena na engleskom i bosanskom, hrvatskom ili srpskom, promotivnih video snimaka i materijala za medije. *Outreach* program je sa zadovoljstvom dao doprinos zasnovan na svom značajnom iskustvu u izgradnji kapaciteta kako bi obezbijedio uspjeh ovog vrijednog projekta koji je imao konkretan uticaj na sposobnost korisnika da vode predmete u vezi s ratnim zločinima, što su i sami učesnici potvrdili.

Informativni materijali

Dokumentovanje upečatljive priče o dostignućima Tribunala

Fonekad, sama količina materijala dostupnog na Tribunalu može biti obeshrabrujuća. Uloga *Outreach* programa je da javnosti pruži korisne smjernice, koje vode do najznačajnijih aspekata istorijata Tribunala i njegovih dostignuća. Ambicija nam je da onog dana kada Tribunal bude zatvorio svoja vrata, za njim ostane kompaktna kolekcija kvalitetnih informativnih materijala koji se lako mogu koristiti, i koji će isticati prekretnice u radu MKSJ-a. Takva kolekcija bi se mogla koristiti u edukativne svrhe u narednim godinama, čime će se obezbijediti da se glas Tribunala čuje čak i kada u haškim sudnicama zavlada muk.

Prvi korak ka ovom cilju učinjen je 2011. godine kada je *Outreach* program proizveo svoj prvi dugometražni dokumentarni film, koji predstavlja dostignuća MKSJ-a u krivičnom gonjenju za zločine seksualnog nasilja počinjene tokom rata. Tribunal je bio prvi međunarodni sud koji je sudio počiniocima zločina ove vrste i ovaj film objašnjava pionirska pravna dostignuća i sadrži neka od najdirljivijih svjedočenja datih pred ovim sudom. Ovaj dokumentarni film prvi je u nizu filmova koji će se usredsrediti na dva ključna elementa: predstavljanje najznačajnijih predmeta MKSJ-a i analizu njegovih dostignuća prema temama.

Još jedan proizvod *Outreach* programa MKSJ-a stvoren tokom 2011. godine je promotivni DVD pod nazivom 'Upoznajte Tribunal', koji ima za cilj da rad MKSJ-a i njegova najznačajnija dostignuća predstavi široj javnosti.

Sem toga, *Outreach* program je izdao knjigu pod naslovom 'Procjena naslijeđa MKSJ'. Ova knjiga predstavlja prijevod na bosanski, hrvatski ili srpski publikacije 'Assessing the Legacy of the ICTY', zbornika kratkih eseja predstavljenih na konferenciji o procjeni naslijeđa MKSJ-a, održanoj u Haagu 2010. godine. Ova publikacija distribuirana je mnogim od glavnih pravosudnih i obrazovnih institucija u regionu.

Naš cilj je da izradimo obilje materijala koji će predstaviti kompleksna pravna pitanja na tačan i razumljiv način kako bismo pomogli građanima u regionu da steknu uvid u najznačajnije činjenice koje je utvrdio MKSJ.

Martin Petrov, šef kabineta sekretara Suda

DOKUMENTARAC O KRIVIČNOM GONJENJU ZA SEKSUALNO NASILJE POČINJENO U RATU

Pionirski doprinos međunarodnom pravu

Produkcija dokumentarnog filma.

Tribunal je imao – i nastavlja da ima – istorijsku ulogu u krivičnom gonjenju i presuđivanju za seksualno nasilje počinjeno u ratu. Izuzetan doprinos koji je Tribunal dao međunarodnom krivičnom pravu detaljno je opisan u dugometražnom dokumentarnom filmu 'Kraj nekažnjivosti: seksualno nasilje pred Tribunalom' u produkciji *Outreach* programa. Ovaj dokumentarac predstavlja pionirske predmete koji su se bavili zločinima seksualnog nasilja i objašnjava njihov uticaj na razvoj sudske prakse u ovoj oblasti. Ovaj dokumentarni film sadrži intervju s bivšim i sadašnjim sudijama i visokim zvaničnicima MKSJ-a, kao i svjedočanstva svjedoka i osoba koje su preživjele seksualno nasilje, koje su hrabro svjedočile na suđenjima.

Sudska praksa Tribunala u krivičnom gonjenju za zločine seksualnog nasilja predstavlja značajan element naslijeđa ove institucije. Ovaj dokumentarni film će poslužiti kao trajni podsjetnik na pionirske korake koje je Tribunal načinio kako bi

kaznio odgovorne za ove užasne zločine i na njih skrenuo pažnju ljudi u regionu bivše Jugoslavije i šire međunarodne zajednice.

Jedna od osoba koje su intervjuisane, Patricia Sellers, stručnjak za rodne zločine i bivša pravna savjetnica Tužilaštva MKSJ-a, o ovom filmu je izjavila sljedeće: 'Lično sam veoma dirnuta tonom, sadržajem i jasnom porukom ovog filma. U njemu se ističe način na koji su različiti organi MKSJ-a i preživjeli iskoristili trenutak koji im je istorija ukazala kako bi stvorili sudsku praksu u vezi sa zločinima rodnog nasilja'.

Outreach program je producirao ovaj film i na engleskom i na bosanskom, hrvatskom ili srpskom jeziku uz titlove na albanskom, makedonskom i francuskom jeziku. Film će biti distribuiran partnerskim nevladinim organizacijama i udruženjima žrtava u regionu, kao i univerzitetima i drugim institucijama na kojima se može koristiti u edukativne svrhe. Projekcije su planirane u Haagu, kao i širom bivše Jugoslavije. Prikazivanje na televizijskim kanalima širom regiona takođe je planirano za 2012. godinu.

PREDSTAVLJANJE TRIBUNALA ŠIROJ JAVNOSTI

Kako je nastao film 'Upoznajte Tribunal'

U sklopu svojih nastojanja da što više koristi multimedijalne proizvode u objašnjavanju rada Tribunala, *Outreach* program je 2011. godine proizveo kratki film pod nazivom: 'Upoznajte Tribunal'. Ovaj višejezični film objašnjava ključna dostignuća Tribunala i namijenjen je široj javnosti, kako u regionu bivše Jugoslavije, tako i širom svijeta.

Narator filma je John Hocking, sekretar MKSJ-a, koji predstavlja dostignuća Tribunala od njegovog osnivanja do posljednjih godina njegovog mandata.

U filmu se ističu neki od najvećih uspjeha Tribunala: utvrđivanje činjenica o zločinima počinjenim u bivšoj Jugoslaviji, davanje glasa žrtvama, krivično gonjenje za zločine seksualnog nasilja počinjene u ratu i stalni rad na jačanju kapaciteta nacionalnih pravosudnih sistema da nastave krivično gonjenje počinitelaca ratnih zločina kada se okonča mandat Tribunala.

Naslovnica DVD-a 'Upoznajte Tribunal'.

Dostupan na engleskom, bosanskom, hrvatskom ili srpskom, albanskom i makedonskom jeziku, film 'Upoznajte Tribunal' je već široko distribuiran u međunarodnoj javnosti, kao i publici u bivšoj Jugoslaviji.

PUBLIKACIJA: 'PROCIJENA NASLIJEĐA MKSJ' .....

Međunarodni stručnjaci procjenjuju naslijeđe Tribunala

Outreach program je 2011. godine objavio publikaciju na bosanskom, hrvatskom ili srpskom jeziku koja se bavi istraživanjem naslijeđa Tribunala. Naslovljena 'Procjena naslijeđa MKSJ', ova knjiga je uslijedila nakon slične publikacije objavljene na engleskom, i predstavlja zbornik radova na međunarodnoj konferenciji koju je Tribunal održao u Haagu 2010. godine, kao i diskusija koje su na njoj vođene.

Ovaj značajan skup okupio je preko 375 aktera iz bivše Jugoslavije i iz cijelog svijeta, uključujući udruženja žrtava, predstavnike vlada i tjela Ujedinjenih nacija, predstavnike civilnog društva, pravnike i predstavnike akademske zajednice. Ova knjiga predstavlja viđenja renomiranih panelista i drugih učesnika koji su razmatrali različite aspekte naslijeđa Tribunala.

Primjerci publikacije 'Procjena naslijeđa MKSJ' široko su distribuirani u državama bivše Jugoslavije. Ova publikacija je imala odlične recenzije, i čitaoci smatraju da će im biti od velike pomoći u sagledavanju različitih aspekata naslijeđa MKSJ-a. Sudija Meddžida Kreso, predsjednica Suda Bosne i Hercegovine, izjavila je: *'Publikacija 'Procjena naslijeđa MKSJ' daje izuzetan doprinos diskusiji i promišljanjima koja se bave doprinosom Međunarodnog suda međunarodnom pravu. Publikacija je koristan priručnik iz kojeg Sud BiH može crpiti iskustva bitna za njegov dalji rad.'*

Publikacija će zasigurno biti dobrodošao dodatak na policama svakoga ko je zainteresovan za aktuelnu debatu o tome u kojoj mjeri je Tribunal izmijenio svijet međunarodnog krivičnog pravosuđa. Ova knjiga u osam poglavlja predstavlja veći broj uvida i razmatranja renomiranih svjetskih stručnjaka i praktičara. Obuhvaćene su teme od doprinosa MKSJ-a razvoju vladavine prava u bivšoj Jugoslaviji i važnosti njegovog arhiva, preko uticaja koji suđenja na Tribunalu imaju na svjedoke do šireg procesa suočavanja s prošlošću. Uloga *outreacha* se pominje u skoro svakom od poglavlja, i akteri je vide kao ključni element koji će učiniti naslijeđe Tribunala razumljivim i od značaja za javnost, kako sada, tako i u budućnosti, kada MKSJ zatvori svoja vrata.

Ovaj projekat je bio moguć zahvaljujući podršci četiri donatora: ministarstava spoljnih poslova Nizozemske i Švicarske, Nizozemskog ministarstva pravde i Projekta za ljudska prava 'Sanela Diana Jenkins' pri Pravnom fakultetu Kalifornijskog univerziteta u Los Anđelesu.

Outreach program će tokom 2012. godine objaviti još jednu publikaciju koja istražuje pravno naslijeđe Tribunala koristeći materijale sa konferencije održane 2011. godine. Knjiga - pod naslovom 'Globalno naslijeđe MKSJ' – biće objavljena na engleskom i jezicima regiona bivše Jugoslavije.

Ivo Josipović,
predsjednik
Hrvatske
razgleda
publikaciju
o naslijeđu
Tribunala,
Zagreb,
oktobar 2011.

Aneksi

Aneks I: Statistički podaci

Aneks II: Kratak pregled finansija

Aneks III: *Outreach* tim i kontakt informacije

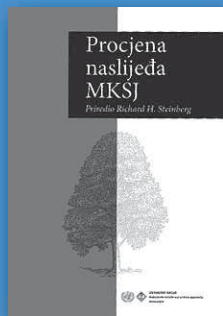
Statistički podaci

Informativni materijali *Outreach* programa

Procjena naslijeđa MKSJ

Publikacija (bosanski, hrvatski ili srpski)

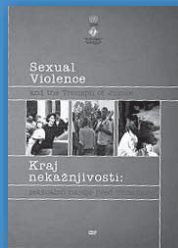
5.500

Kraj nekažnjivosti: seksualno nasilje pred Tribunalom

DVD (engleski/bosanski, hrvatski ili srpski)

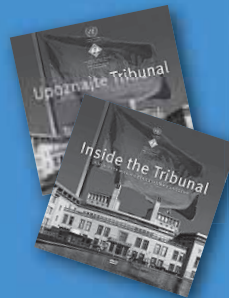
2.700

Upoznajte Tribunal

DVD (engleski/bosanski, hrvatski ili srpski)

1.100

Bilten projekta

Pravda i ratni zločini brojevi 2, 3, 4, i 5 (engleski/bosanski, hrvatski ili srpski)

1.600

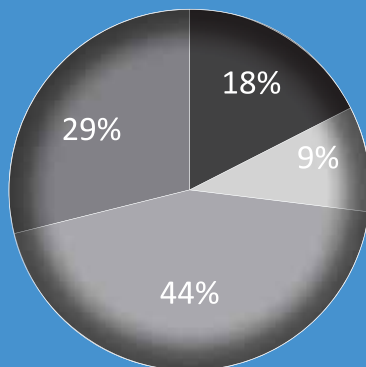

Outreach posjete

497

posjetilaca s područja bivše Jugoslavije došlo je na Tribunal u toku 2011. godine.

Posjete iz regiona bivše Jugoslavije

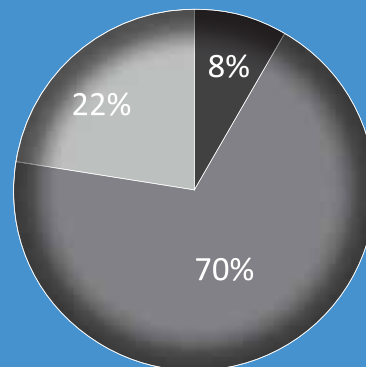
Studenti   Ostali*   Pravosuđe   Mediji

* Ostali uključuje - predstavnike žrtava, policije, vojske, vlada i vođe lokalnih zajednica.

8.242

posjetilaca iz ostatka svijeta posjetilo je Tribunal tokom 2011. godine.

Obrazovne posjete

Studenti   Ostali*   Pravosuđe

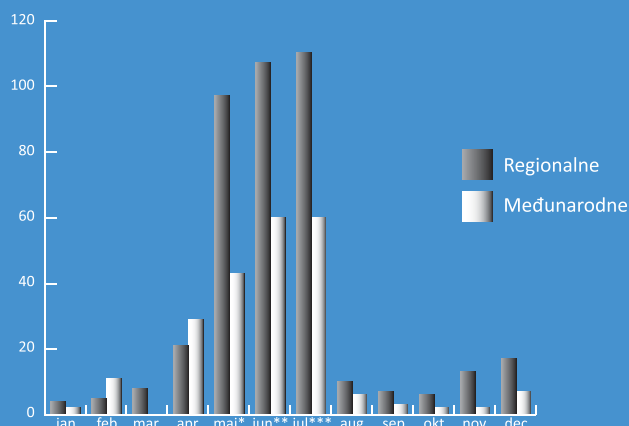
* Ostali uključuje - predstavnike policije, vojske, vlada i vođe lokalnih zajednica.

Statistički podaci

Mediji

Posjete po mjesecima

*maj: Hapšenje Ratka Mladića.

**jun: Prvo stupanje Ratka Mladića pred sud.

***jul: Drugo stupanje Ratka Mladića pred sud i hapšenje Gorana Hadžića, njegovo prebacivanje i prvo stupanje pred sud.

156

saopštenja za javnost i obavještenja za medije izdato je tokom 2011. godine.

42

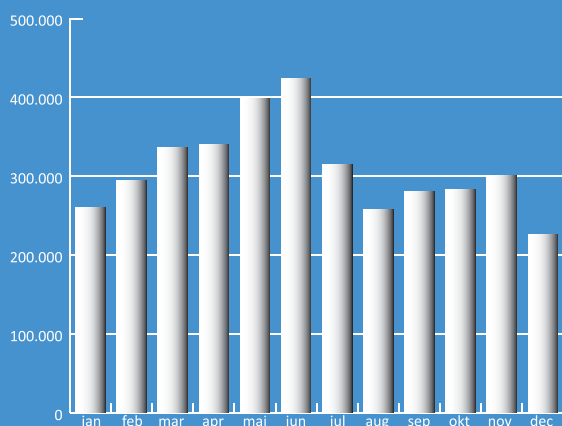
sedmične konferencije za štampu su održane tokom 2011. godine.

Website

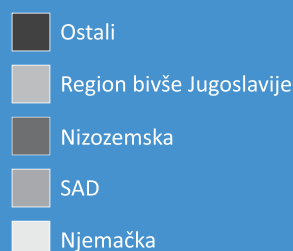
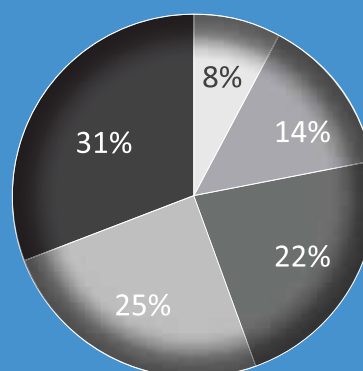
3.629.626

stranica je pregledano tokom 2011. godine.

Pregledi stranica

Geografski podaci

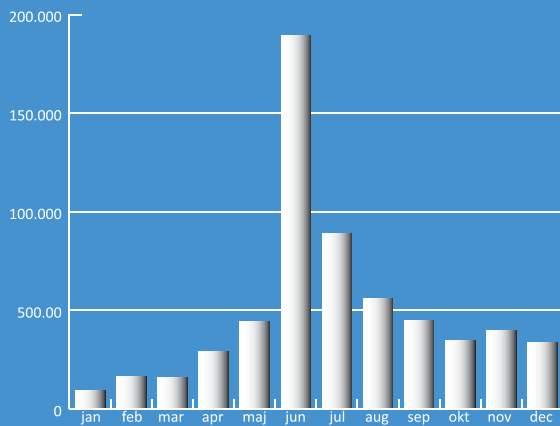
Statistički podaci

YouTube

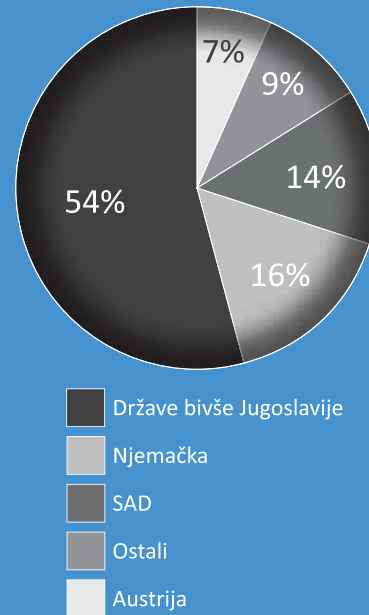
597.050

pregleda tokom 2011. godine.

Pregledi

Geografski podaci

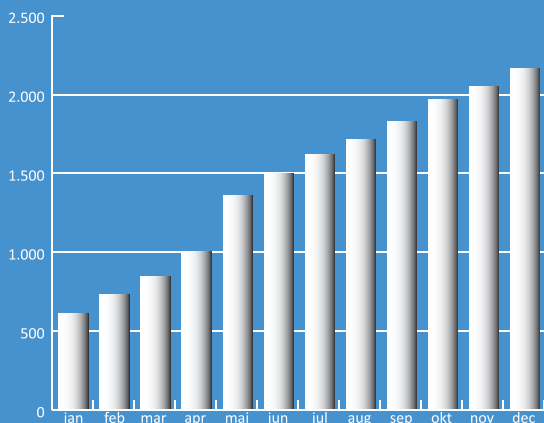

Twitter

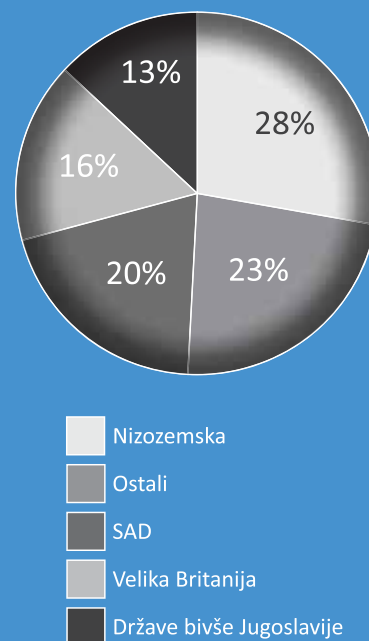
2.171

pretplatnika tokom 2011. godine.

Pretplatnici

Geografski podaci

Kratak pregled finansija

S obzirom da se *Outreach* program ne finansira iz osnovnog budžeta Tribunala, Tribunal se oslanja na spoljno finansiranje kako bi *Outreach* program mogao da nastavi da funkcioniše i provodi svoje aktivnosti.

Evropska unija istrajno i dugoročno podržava naš program i kroz svoje velikodušne donacije je obezbijedila kontinuitet funkcionisanja programa do kraja 2012. godine. *Outreach* program je takođe imao podršku nacionalnih vlasti, uključujući Vladu Finske, koja je velikodušno podržala projekat edukacije mladih čije provođenje je počelo 2011. i biće nastavljeno većim dijelom 2012. godine.

Outreach program je takođe primao jednokratne finansijske doprinose u zajedničkim projektima od više organizacija, uključujući Misiju OEBS-a u Srbiji, Inicijativu mladih za ljudska prava, Balkansku mrežu istraživačkog novinarstva (BIRN), Beogradski centar za ljudska prava i mnoge druge.

Outreach programu su potrebna dodatna sredstva za konkretne projekte predviđene u budućnosti. U skladu s Rezolucijom 65/253 Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, usvojenom 24. decembra 2010., kojom je naglašena važnost provođenja efektivnog *outreacha*, koja je pozvala generalnog sekretara da nastavi da istražuje mjere kako bi obezbijedio adekvatna sredstva dobrovoljnim donacijama, Tribunal će kontaktirati države i druge donatore u narednom periodu kako bi obezbijedio podršku.

Pregled budžeta *Outreach* programa za 2011.

Evropska unija	Operativni troškovi	1.162.790* dolara
Vlada Finske	Projekat edukacije mladih 2011./12.	23.700* dolara

* Donacija pokriva dvogodišnji period – 2011./2012.

Outreach tim

Kancelarija u Haag-u

Nerma Jelačić
Šefica Outreach programa i
glasnogovornica Sekretarijata
i Sudskih vijeća

Magdalena Spalińska
Savjetnica za informativnu
djelatnost i *Outreach*

Petar Finci
Viši referent za informativnu
djelatnost

Petar Dubljević
Prevodilac na bosanski,
hrvatski ili srpski

Rada Pejić-Sremac
Referent za informativnu
djelatnost

Jan Kralt
Referent za informativnu
djelatnost

Stephen Coulson
Producent/urednik
audio-vizuelnih sadržaja

Kancelarija u Sarajevu

Almir Alić
Oficir za vezu Sekretarijata
u BiH

Ernesa Ademagić
Referent za informativnu
djelatnost

Christopher Fry
Oficir za vezu Sekretarijata
u Hrvatskoj

Klara Dokmanović
Referent za informativnu
djelatnost

Kancelarija u Zagrebu

Kancelarija u Beogradu

Morgiana Brading
Oficir za vezu Sekretarijata
u Srbiji

Goran Georgijev
Referent za informativnu
djelatnost

Shkëlzen Dhomi
Referent za informativnu
djelatnost i *Outreach*

Kancelarija u Prištini

Kontakt informacije

Haag

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague, The Netherlands
P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague, The Netherlands
Tel: +31 (0)70 512 5409, 8632
Faks: +31 (0)70 512 8953
E-mail: outreach@icty.org

Sarajevo

Fra Anđela Žvizdovića 1 t.A
p.p. 370
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 (0)33 568 530
Faks: +387 (0)33 568 547
E-mail: sarajevo-outreach@un.org

Zagreb

Ilica 207
10001 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 390 8869
Faks: +385 (0)1 390 8846
E-mail: zagreb-outreach@un.org

Beograd

Jevrema Grujića 11
11000 Beograd, Srbija
Tel: +381 (0)11 306 5467
Faks: +381 (0)11 306 6090
E-mail: belgrade-outreach@un.org

Priština

Sjedište UNMIK-a – zgrada TSS
Terenska kancelarija MKSJ-a Cobe 5 Kancelarija 1,
Industrijska zona
Priština 10000, Kosovo
Tel: +381 38 504 604 4101
Faks: +381 38 504 604 4536
E-mail: pristina-outreach@un.org

Outreach program velikodušno
podržava Evropska unija.

www.icty.org/bhs

You Tube /ICTYtv

 @ICTYnews